

W kraju Fatimy, trzech na czterech katolików nigdy nie słyszało o Motu Proprio Summorum Pontificum !

List 3

W dniach między 11 i 14 maja Ojciec Święty udał się w podróż apostolską do Portugalii na obchody X rocznicy beatyfikacji pasterzy z Fatimy (Francisca i Jacinty Marto). Przy okazji tej wizyty Paix Liturgique zleciło przeprowadzenie sondażu dotyczącego przyjęcia Motu Proprio Summorum Pontificum wśród katolików portugalskich. Wydaje się, że oto Portugalia, kraj o bogatej tradycji katolickiej, zupełnie nie zauważyła pojawienia się tego tekstu. Przyczyna nie leży głęboko – w całym kraju odprawiana jest tylko jedna niedzielna msza przedsoborowa (w Fatimie). Ponadto nie jest ona mszą parafialną... Dodając do tego mszę w Bractwie Świętego Piusa X w Lisbonie, mamy zaledwie dwie msze odprawiane według mszału z 1962 roku w całym kraju.

Oto wyniki wspomnianego sondażu, przeprowadzonego między 29 kwietnia i 6 maja w grupie 950 katolików portugalskich, w oparciu o interaktywny panel internetowy Harrisa.

Pytanie nr 1 : Czy chodzi pan/pani na mszę świętą ?

Raz na tydzień: 11,7%

Raz na miesiąc: 7,6%

Od wielkiego święta: 12%

Przy wyjątkowych okazjach (śluby...) : 68,7%

Pytanie nr 2 : W lipcu 2007 roku papież Benedykt XVI przypomniał, że msza może być odprawiana zarówno w nowej formie zwanej „zwykłą” czy też „Pawła VI” – po portugalsku, podczas której ksiądz stoi twarzą do wiernych, a komunię świętą przyjmuje się na stojąco – jak i w formie tradycyjnej zwanej „nadzwyczajną” czy też „Jana XXIII” – po łacinie, z chorałem gregoriańskim, podczas której ksiądz zwrócony jest w kierunku ołtarza, a komunię świętą przyjmuje się na klęcząco. Czy było to Państwu wiadome?

Tak : 26%

Nie : 74%

Pytanie nr 3 : Gdyby obie formy liturgiczne były regularnie obecne w Państwa parafii, czy uznałoby Państwo, że to jest normalne, czy – nienormalne?

Normalne : 44,7%

Nienormalne : 40%

Nie mam zdania : 15,3%

Pytanie nr 4 : Czy uczestniczyliby Państwo we mszy w SWOJEJ parafii, gdyby odprawiana była po łacinie i z chorałem, w formie nadzwyczajnej, a nie byłoby dla niej alternatywy w postaci zwykłej mszy po portugalsku?

Odpowiedzi osób praktykujących regularnie (raz w tygodniu i raz w miesiącu)

- 29,5% chodziłoby co tydzień

- 24% raz na miesiąc

- 14,2% przy okazji większych świąt

- 23,5% okazjonalnie

- 8,8% nigdy

KOMENTARZE PAIX LITURGIQUE DO SONDAŻU

1/ Po sondażach we Francji, Włoszech i Niemczech, niniejsze wyniki potwierdzają doskonałe otwarcie społeczności katolickiej na formę nadzwyczajną rytu rzymskiego. Tymczasem po raz pierwszy zdarza się w tej serii ankiet zamawianych przez Paix Liturgique, że znamienita większość ankietowanych katolików nigdy nie słyszała o Motu

Proprio Summorum Pontificum : 74%. Do zaistnienia takiej nieświadomości przyczyniło się kilka zjawisk:

- brak w Portugalii jakichkolwiek ruchów związanych ze mszą tradycyjną,
- niewielkie zainteresowanie mediów portugalskich sprawami liturgii,
- nieprzejednana wrogość episkopatu, ale również dużej części kleru portugalskiego, generalnie w stosunku do reformy reformy zapoczątkowanej przez Benedykta XVI, a w szczególności wobec faktu uwolnienia mszy, która była od zawsze.

2/ Pomimo braku orientacji w nowej sytuacji liturgicznej, która stała się możliwa dzięki gestowi zgody Ojca Świętego z 2007 roku, prawie jeden na dwóch wiernych intuicyjnie przyjmuje za rzecz normalną współistnienie obu form rytu rzymskiego w parafiach. Trzeba jednak zaznaczyć, że ponad 40% katolików uważa takie sąsiedztwo liturgiczne za rzecz nienormalną. O wiele więcej niż we Francji, we Włoszech czy w Niemczech, gdzie w najgorszym razie oponenci stanowią zaledwie jedną czwartą katolików (zob. nasze ankiety CSA 2008, Doxa 2009 i Harris 2010). Kusi, by pójść za konkluzją, iż nowa liturgia została w Portugalii przyjęta zgodnie i bardziej jednogłośnie niż gdzie indziej. Na przeszkodzie takiemu wnioskowaniu stoi jednak fakt, że liczba praktykujących Portugalczyków jest prawie tak niewielka, jak liczba praktykujących Francuzów: zaledwie 20% chodzi na mszę choćby raz w miesiącu.

3/ Zresztą, w odpowiedzi na pytanie o stosunek do formy nadzwyczajnej rytu rzymskiego, jedynie 9% praktykujących kategorycznie odrzuca ewentualność uczestniczenia w takiej mszy. Należy więc przyjąć, że Portugalczycy uważają za nienormalne współistnienie obu form rytu, raczej z racji niewiedzy, niż z przyczyn światopoglądowych. Ponadto, zważywszy, że w kraju tym liturgia tradycyjna jest prawie nieobecna, owo współwystępowanie jest rzeczywiście czymś „nienormalnym”.

4/ I wreszcie wynik 53,5% osób uczęszczających raz w miesiącu na mszę w formie zwyczajnej, deklarujących gotowość regularnego uczestniczenia we mszy w formie nadzwyczajnej, gdyby taka była odprawiana w ich parafii, plasuje Portugalię na wysokim miejscu wśród pozostałych krajów, gdzie ankiety z tej serii zostały przeprowadzone. Nie jest on aż tak dobry jak dla Włoch (63%, sondaż Doxa 2009 rok), ale lepszy niż dla Niemiec (44%, interaktywny sondaż Harris 2010 rok) i dużo lepszy niż dla Francji (34%, sondaż CSA 2008 rok). Utrzymywani z dala od dyskusji liturgicznej i od ponad 35 lat obcujący jedynie z liturgią nowoczesną (od połowy lat 70-tych, msza trydencka powoli zniknęła z kraju), Portugalczycy są mimo wszystko zainteresowani odkrywaniem liturgii tradycyjnej i oceniają ją w sposób wolny od ideologicznych uprzedzeń. Na drodze do jej odkrycia brakuje im jedynie odważnych proboszczów.